

ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ЭКСПЕРТИИ

Шурои диссертациони **бD. KOA-029** оид ба химояи диссертацияҳо чихати дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисосҳои **бD020100 – фалсафа ва бD020600 - диншиносӣ**, ки дар назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон таъсис ёфтааст, доир ба диссертацияи номзоди **Зокиров Сӯҳроб Ибодович** дар мавзӯи «Нақши арзишҳои маънавӣ дар фазои дигаргуниҳои фарҳангии ҷомеаи муосири Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси **09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ** пешниҳод шудааст.

Комиссияи экспертии шурои диссертационӣ дар ҳаёти зерин тасдиқ шудааст:

- доктори илмҳои фалсафа, профессор **Мухаммадалӣ Музаффар (09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ)**, раиси комиссия;
- доктори илмҳои фалсафа, профессор **Зиёев И.Ф. (09.00.03 – таърихи фалсафа)**, аъзо;
- доктори илмҳои фалсафа, профессор **Маҳмадова М.Ф. (09.00.03 – таърихи фалсафа)**, аъзо.

Дар ҳаёти ҷамъиятии кишвари мо баробари зарурияти ҳалли як қатор масъалаҳои мубрами рушди ҷомеа инчунин талоши дарёфти посухҳои муносиб ба як қатор муаммоҳои таъмини инкишофи маънавии он мубрам боқӣ мемонад. Мухимияти татбиқи талошҳоро дар ин самт на танҳо таъсири омилҳои берунӣ, балки аз бисёр чихат омилҳои дохилии рушди ҷомеа пеш мегузоранд. Таҳлили мундариҷаи рисолаи **Зокиров Сӯҳроб Ибодович** дар мавзӯи «Нақши арзишҳои маънавӣ дар фазои дигаргуниҳои фарҳангии ҷомеаи муосири Тоҷикистон» нишон медиҳад, ки дар фалсафаи иҷтимоии даврони соҳибистиклолии Тоҷикистон дар ин самт дигаргуниҳои хеле назаррас ба амал омада, барои дарки муназзаму мақсадноки ҳодисаҳои ҷамъиятӣ, аз ҷумла падидаҳои ҳаёти маънавӣ, инкишофи қобили идора намудани онҳо, маҳорати тарҳрезии самти рушди эҳтимолияшон ва ғайра заминаҳои назариявӣ методологӣ фароҳам оварданд. Дар ҳамин замина таъсири омилҳои маънавӣ ба рушду суботи ҷомеаи муосири Тоҷикистон муайян гардида, баррасии онҳо дар қаринаи дигаргуниҳои ҷаҳони имрӯза ба даст омадааст. Ин тамоюл имконият фароҳам меорад, ки баробари ба ворисият гирифтани арзишҳои суннатӣ инчунин зухури арзишҳои нави ҷомеа пайгирӣ шавад ва онҳо бо ҳадафҳои ташаккули шуури миллӣ созгор гарданд.

Ҳамин тавр, муаллиф дар ду боб ҷанбаҳои умдатарини масъалаи мазкурро мавриди таҳлил қарор дода аст. Мулоҳизаҳои муаллиф вобаста ба масъалаи мазкур дар заминаи равишҳои мӯътабарӣ таҳлилий бар он

асоснок шудаанд, ки арзишҳои маънавии ҷомеа аз ҷумлаи масъалаҳои калидии ҷомеа ба шумор мераванд. Чунки вазъи иҷтимоӣ-фарҳангии замони муосир дар худ масъала ва равандҳои гуногунро касб намудааст, ки онҳо аз бухронҳои гуногун, афзоиши падидаҳои номатлуби тундгароиву ифротгароӣ, рақобатҳои фарҳангӣ ва ғайра иборат мебошанд. Дар ин замина, ҳаёти ҷомеаро хатарҳои номатлуб ва ғайриҷашмдошт таҳдид мекунанд. Маҳз аз ин нуқтаи назар, муаллиф арзишҳои маънавию дар қаринаи дигаргуниҳои ҳаёти ҷамъиятии ҷомеаи тоҷикистонӣ мавриди омӯзиш қарор додааст, ки хело ҳам муҳим мебошад.

Ҳамзамон, муаллиф дар қори илмии худ, мавзӯи матраҳгардидаро ба он асоснок мекунад, ки вазъи кунунии фарҳангӣ, тамоюлҳои бисёрҷанба ва шумораи зиёди мушкилиҳои иҷтимоӣ ва маънавию ба вучуд овардааст. Дар баробари ин ҳаёти иҷтимоии шахс боз ҳам мураккабтар мегардад. Равадҳои ҷаҳонишавӣ ва бухронҳои иҷтимоӣ-этникӣ, дур шудани инсон аз худ, аз олами маънавии худ ва инчунин аз олами гирду атроф, фаъолшавии фазои интернетӣ, иттилоотӣ ва ғайра, то андозае барои ҳар як узви ҷомеа мушкилоти нав ба бор меоранд.

Маҳз аз ҳамин лиҳоз, муаллифи диссертатсия омӯзиши масъаларо аз ду дидгоҳ асоснок намудааст: арзишҳои фарҳангӣ ва маънавий метавонанд ба устувории нисбии равобиту муносибатҳои ҷамъиятӣ заминаи воқеӣ муҳаё кунанд; дуюм, арзишҳои маънавии ҳаёти ҷомеа имконияти ташаккули фазои азнавсозии ҷамъиятиро фароҳам меоранд.

Ҳамин тавр, аз таҳлили рисолаи мазкур бармеояд, ки муаллиф дар самти таҳқиқи масоили фалсафаи иҷтимоӣ қори муайян ва шоистаи дастгириро анҷом додааст. Манобеи истифода намудааш аз сарчашмаҳои аввал ва мӯътамади илмӣ аст, ки ин аз мавҷудияти қобилияти мустақилона пеш бурдани қорҳои илмӣ аз ҷониби ӯ гувоҳ медиҳад. Муаллиф вобаста ба мавзӯи қори илмӣ мақолаҳо дар маҷаллаҳо интишор дода, дар анҷуманҳои илмӣ баромаду гузоришҳо кардааст.

Таҳқиқоти илмӣ, дастовардҳои методологии дар қор истифодашуда ва натиҷаҳои ба дастовардашуда, бешубҳа, мазмуну мундариҷаи мафҳумҳо ва назарияҳои илмие, ки омили ташаккули арзишҳои маънавии ҷомеа мебошанд, ғайр мегардонад.

Мақсад ва вазифаҳои кори таҳқиқотӣ ба талаботи меъёрҳои муқарраршуда мувофиқ буда, ҳамроҳанг бо қисмати наwgониҳои ба Ҳимоя пешниҳодшаванда мебошанд.

Ҷанбаи назариявӣ амалӣ ва наwварии кор дар он зоҳир мегардад, ки муҳаққиқ кӯшиш кардааст, ки дар асоси таҳлил ва омӯзиши маводи мавҷуда, моҳияти арзишҳои маънаwиро муайян карда, таъсири онро ба рушди минбаъдаи ҷомеаи муосири Тоҷикистонӣ нишон диҳад.

Наwgонии мазкур ба сифати муқаррароти асосии таҳқиқот барои Ҳимоя ба тариқи зайл пешниҳод карда мешаванд:

- Моҳияти арзишҳои маънаwӣ ҳамчун падидаи иҷтимоӣ фарҳангӣ асоснок карда шудааст;
- Таҳаввули диду назарҳои илмӣ оид ба моҳияти арзишҳои маънаwӣ баррасӣ карда шудааст;
- Омилҳои муҳими таъсиррасон ба ташаккули арзишҳои маънаwии афрод дар муҳити ҷомеаи тағйирёбанда нишон дода шудааст;
- Бори аввал ба гардиши илми фарҳангшиносӣ баррасии мақоми арзишҳои маънаwӣ дар муҳити ҳоси фарҳангӣ иҷтимоӣ ворид гардидааст;
- Алоқамандии ҳастии арзишҳои маънаwӣ ва муносибатҳои истеҳсолии ҷомеа дар шароити муосир нишон дода шудааст;
- Муайян шудааст, ки ташаккулёбӣ ва ҳастии арзишҳои маънаwӣ аз вижаҳои мушаххаси муҳити муайяни фарҳангӣ вобастагӣ дорад;
- Нақши арзишҳои маънаwӣ барои паст кардани шиддати якхелақунӣ ва умумиқунӣ ҳамаи шаклҳои фаъолияти ҳаёт дар раванди ҷаҳонишавӣ нишон дода шудааст;
- Таносуби шаклҳои зуҳури арзишҳои маънаwӣ вобаста ба муҳитҳои ҳоси фарҳангӣ ва тамоюлоти рушди ҷомеаҳо возеҳ баён гардидааст;
- Бори аввал замина ва омилҳои риоя нашудани баъзе аз арзишҳои маънаwӣ дар рафтору муносибати аъзои ҷомеа вобаста ба хусусиятҳои иҷтимоӣ ва фардии онҳо таҳлил шудааст.

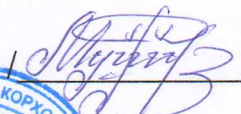
Натиҷаҳои бадастоварда ва ҳулосаҳои ҷамъбастишудаи диссертатсияро метавон минбаъд барои иҷрои таҳқиқоти илмӣ дар соҳаи фалсафаи иҷтимоӣ, ҷомеашиносӣ, сиёсатшиносӣ ва фарҳангшиносӣ, инчунин, ҳангоми таҳия кардани дастурҳои таълимӣ-методӣ, тавсияҳои илмӣ-методӣ ва курси мухтасари лексияҳо оид ба масъалаҳои муосири илмҳои иҷтимоӣ мавриди истифодабарӣ қарор дод. Илова бар ин, маводи таҳқиқшуда, натиҷа ва ҳулосаҳои бадастомадаро ҳангоми хондани курсҳои махсус ва тадриси фанни фалсафаи иҷтимоӣ ва ҷомеашиносӣ низ истифода намудан мумкин аст.

Дар натиҷа ҳайти комиссия ба чунин хулоса омад:

1. Рисолаи таҳқиқшуда дар мавзӯи «Нақши арзишҳои маънавӣ дар фазои дигаргуниҳои фарҳангии ҷомеаи муосири Тоҷикистон» ба рамзи ихтисоси фалсафии иҷтимоӣ мувофиқ буда, яке аз масъалаҳои меҳварии он ба ҳисоб меравад;
2. Диссертатсия ба ихтисоси 09.00.11-фалсафии иҷтимоӣ мувофиқат мекунад.
3. Мазмуни автореферат ба мазмуни рисола мувофиқ аст.
4. Натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсия, хулоса ва тавсияҳои Зокиров Сӯҳроб Ибодович дар 6 мақолаи илмӣ, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи аз ҷониби КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия шудаанд, ба ҷоп расонида шудаанд;
5. Дар рисола натиҷаи таҳқиқоти илмӣ ва нишондиҳандаҳои амалӣ истифода шудааст
6. Пешниҳод карда мешавад, ки оид ба диссертатсияи Зокиров С.И. ба сифати муассисаи пешбар Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода таъйин карда шавад.
7. Пешниҳод карда мешавад, ки ба ҳайси муқарриси расмӣ ба диссертатсияи Зокиров С. мутахассисони зерин таъйин карда шаванд:
 - Ҳомидзода Аслидин – доктори илмҳои фалсафа, профессор, декани факултети таҳсилоти ғоибонаи Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Гафуров;
 - Мирон Фирӯз – номзади илмҳои фалсафа, дотсенти кафедраи сотсиологияи факултети фалсафии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.
8. Барои ворид намудани автореферати диссертатсия ва эълони ҳимоя дар сомонии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.
9. Барои ҷоп намудани автореферати диссертатсия иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:

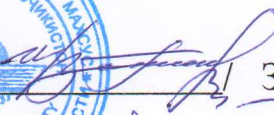
Доктори илмҳои фалсафа,
профессор

Муҳаммадалӣ Музаффар

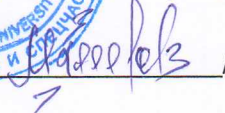
Аъзои комиссия:

Доктори илмҳои фалсафа,
профессор

Зиёев И.Ф.

доктори илмҳои фалсафа,
профессор

Маҳмадова М.Ф.